

Ubådskrig i Kattegat – HMS Seal erobret af tyskerne i 1940

(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/5416/0587/1795/ubad.jpg>)
(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/5416/0587/1795/ubad.jpg>)

()
Bog anmeldelse: Tildeles 3 bånd.

”Ubådskrig i Kattegat – HMS Seal erobret af tyskerne i 1940” af Jens Andersen.

Udgivet den 14. august 2020 af forlaget Turbine.

228 sider, rigt illustreret.

Pris kr. 279,95.

Bogen er skrevet af historikeren Jens Andersen fra Bunkermuseum Hanstholm. Han er en af de største kendere af besættelsestidens Danmark. Han har brugt 15 år på at få alle detaljerne på plads omkring en noget usædvanlig hændelse i danske farvande, som kun de færreste kender noget til.

Ca. 4 uger inde i besættelsestiden var der fortsat voldsomme kampe i Norge. Tyskland sendte troppeforstærkninger, og de allierede (Storbritannien, Frankrig og Polen) sendte store styrker, herunder mange ubåde, for at forhindre den tyske erobring af Norge.

En af de britiske ubåde, *His Majesty's Submarine Seal*, medbragte en stor minelast, og ubåden skulle så vidt muligt lægge minerne til hindring for den tyske skibstrafik fra Tyskland til Norge. I området mellem Skagen og den svenske vestkyst gik det galt. Ubåden sejlede ind i et nyligt lagt tysk minefelt, og ubåden blev alvorligt beskadiget. Den havde svært ved at dykke ud, og da det omsider lykkedes for ubådschefen at bringe ubåden til overfladen igen, så var hele besætningen ramt af en meget alvorlig kultveiltforgiftning. Ilten i båden var ved at være opbrugt. Iltmanglen medførte en stærk reduktion af besætningsmedlemmernes muligheder for at udføre rationelle handlinger. Det lykkedes for besætningen at kaste højt klassificeret materiale over bord samt at destruere det meget hemmelige ASDIC-udstyr, som i dag betegnes som SONAR.

Nogle tyske hydroplaner tilhørende Luftwaffe landede i nærheden, og de tilkaldte assistance fra nogle mindre tyske flådeenheder i nærheden. Ubåden var svært beskadiget, og alle regnede med, at den ville synke. Derfor var den britiske besætnings anstrengelser af gode grunde fokuseret mere på overlevelse end på at sikre ubådens undergang. Hele den britiske besætning blev reddet over i en af de tillilende tyske antiubådsenheder. En slæbebåd bugserede ubåden ind til Frederikshavn, som på det tidspunkt var knudepunkt for den tyske trafik til Norge. Svenske fly og skibe fulgte situationen med interesse, da ubåden var ganske tæt på at nå ind i svensk territorialfarvand.

Forfatteren har som nævnt brugt 15 år på research, og det fremgår meget tydeligt under gennemlæsningen, at han både har interesseret sig for at formidle et overblik og servere en mængde detaljer. Læseren får god information om den britiske flådes stade med hensyn til ubådsbyggeri lige inden krigen. Man bibringes også kendskab til officererne, befalingsmændene og de menige. Ubåden blev færdigudrustet i 1939 og sendt mod Singapore, men inden den nåede så langt, så brød krigen ud, og så blev den beordret retur til britisk havn. Herefter udførte den et antal krigspatroljer inden den skæbnsvangre episode i Kattegat.

Det fornemme ved denne bog er de mange aspekter af denne sag, som forfatteren får belyst. Han har beskrevet selve ubåden meget detaljeret, herunder også leveforholdene for befalingsmænd og menige, og læseren får kendskab til store dele af besætningen. Da de alle falder i krigsfangenskab, kommer der en meget detaljeret beskrivelse af forholdene. De varierer for officerer og menige. Der er forskel på forholdene i de forskellige lejre, og hen mod krigens slutning bliver forholdene i alle lejrene ganske barske.

Chefen og de øvrige officerer stod jo ikke til stor ros, da de omsider blev befriet ved krigens slutning og fløjet retur til hjemlandet. Der blev rejst en sag ved krigsretten, for siden 1814 var det ikke hændt, at et britisk orlogsskib var faldet ubeskadiget i fjendens hænder.

Ud over at dække sagerne ved krigsretten, så lykkes det også for forfatteren at fortælle læseren om Royal Navy's traditioner, som indebærer utrolig offensiv og aggressiv handling. Et handlingsmønster, som både Storbritanniens befolkning og Storbritanniens fjender længe havde været klar over. Bevidstheden om, at ubåden var faldet i tyske hænder, hvilede tungt på ubådschefen. Igennem fem års fangenskab havde han følelsen af at have svigtet den britiske flådes stolte traditioner og frygten for at blive straffet for det ved hjemkomsten.

Er man interesseret i marinehistorie er dette en fremragende bog, som kommer vidt omkring. Forfatteren kunne dog have glædet de maritime læsere ved at have sendt manuskriptet ind over en gammel ubådsgast eller en sømand. Der er smuttet nogle uheldige gloser ind enkelte steder. Der er endnu ikke konstrueret en ubåd med et køkken om bord, men normalt har de en kabys.

Detaljeringsgraden i de mange oplysninger er ganske fantastisk. Forfatterens research giver læseren kendskab til nøglepersonerne på både britisk og tysk side, og hele historien er forsynet med et væld af gode og relevante illustrationer.

Poul Grooss, kommandør (pensioneret)

